

Hencidától a McDonald's-ig

Jól csak akkor végzi a munkáját az ember, ha szereti is, amit csinál; szeretni meg akkor tudja, ha belső értékeit a munkájában is meg tudja jeleníteni – mondja az idei Év Logisztikai Menedzsere, Hír József Gyula. Neki szerencséje volt: ha munkahelye és saját értékrendje ellentmondásba került, mindig adódott lehetősége a váltásra, amíg 20 évvel ezelőtt meg nem találta a helyét.

idilli gyermekkorhoz: bár rendkívül sokat dolgozó vasutas édesapját ritkán látta, háztartásbeli édesanyja pedig a ház körüli munkákkal volt elfoglalva, a bányász-

és jó szívvel adtak a magukéból”, mesél a gyerekkori tapasztalatokról.

A világon a legfontosabb dolog a becsület, ami „három T”: a tisztelet, törvényesség és tisztesség hármásából tevődik össze – foglalja össze azt a (sajnos ma nem túl széles körben vallott) alapelvet Hír József Gyula, amely eszmélésétől kezdve meghatározta életét és munkáját. Az 58 éves szakember, a Hungarorak Kft. ügyvezető partnere az élő bizonyítéka annak, hogy a mai magyar állapotok között sem csak „simlis” módszerekkel, a törvényi kiskapukat keresgélve (vagy éppen a törvényeket áthágva) lehet sikeres embernek lenni és sikeres céget vezetni.

Egymást erősítő hatások

Ha úgy vesszük, bizonyos értelemben könnyű dolga volt: ezeket az alapelveket már a szülői házból és a gyermekkori tágabb környezetből magával hozta, „csupán” annyi dolga volt, hogy ne legyen hűtlen hozzájuk a későbbiekben sem. Piliscsaba-Klotildligeten minden adva volt az

ból lett nyugdíjas nagypapával töltött órák kárpótlták mindenért. Az idill persze nem jelentett korlátok nélküli szabadságot: nagyon korán meg kellett tanulnia, hogy vannak feladatok, amelyeket becsülettel el kell végezni.

Ugyanezeket a hatásokat erősítette a tágabb környezet is. „Klotildliget akkoriban, az 1950-es évek második felében sajátos 'társadalmi mikroklimával' rendelkezett: oda telepítettek számos osztályidegen elemet, illetve ott találtak menedéket több felosztott apácarend tagjai. A velük való találkozások, beszélgetések nem keveset adtak hozzá a nevelésemhez”, emlékszik vissza Hír József Gyula. Még ma is szeretettel emlékszik vissza Pálos Antal jezsuita szerzetesre, tartományfőnökre: „a börtönből való szabadulása utáni második napon már hittanórát tartott számomra”.

Az egyes emberek nem lebecsülendő hatásán kívül az egész közösség értékrendje is mélyen beleivódott a kisgyermekbe. „Akkor még figyelték egymásra az emberek, segítettek a másikat, észrevették, ha valaki valamiben hiányt szenved,

Bencések és agrártudomány

Ilyen indíttatás mellett nem meglepő, hogy útja a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumba vezetett. Nem meglepő, de korántsem egyértelmű: a kollégium nem éppen olcsó díját a szülők nem tudták volna előteremteni, ha két bátyja – akik 1956 novemberében, a forradalomban való aktív részvételük miatt rájuk váró megtorlás elől még idejében külföldre menekültek – anyagilag nem támogatja őket.

A gyerekkorban megtapasztalt értékeket a pannonhalmi évek vésték kitörölhetetlenül mélyre az ifjúban. „Tartást, fegyelmet, kötelességtudatot neveltek belénk, ami talán még fontosabb volt, mint az amúgy magas színvonalú oktatás. Ezek fontosságát akkor talán nem ismertük fel, de az élet később újra és újra bebizonyította, hogy mennyire igazuk volt tanárainknak, nevelőinknek. Nem véletlen, hogy még most is úgy járok vissza Pannonhalmára, mintha hazamennék: negyven év múltán is része az otthonomnak”, mesél a vállalatvezető gimnáziumi éveiről.

Az érettségi utáni továbbtanulás iránya nem volt egyértelmű. Bár az 1960-as évek vége már az enyhülés időszaka volt Magyarországon, még bőven voltak olyan területek, ahol a pannonhalmi érettségi nem volt jó ajánlólevél. Bár szívesen tanult volna történelmet vagy művészettörténetet, a természet iránt érzett szeretetének és két, mezőgazdász nagybátyja példájának hatására mégis a Debreceni Agrártudományi Egyetemre jelentkezett, ahova, ha nem is minden zökkenő nélkül, de felvették. Az általános agrármérnöki szakon kezdett, majd a második év után az üzemgazdaságra szakosodott.

Az egyetemen korántsem csak a tanuláshoz járt. Vezette a kollégiumi rádiót és sokféle alkalmi munkát vállalt, hogy ne terhelje tanulmányainak költségeivel a családi kasszát. Hajnali újságkihordás, záhonyi vagonkirakodás, lemezlovas fellépés klubokban – sok mindent kipróbált azokban az években. „Akik ma ismernek, nehezen tudnának elképzelni engem hosszú hajjall, Lennon-szemüveggel és kecskeszakállal” festi le akkori önmagát.

Nagyon aktívan részt vett a színjátszó kör munkájában is. Ruszt József, a debreceni színház akkori főrendezője foglalkozott az amatőr társulattal, amely még külföldi fesztiválokra is kijutott. Kis híja volt annak, hogy nem szippantotta fel a művészvilág: még egy évet is halasztott az agrártudományi egyetemen, hogy felvételizhessen a Színházművészeti Főiskola rendezői főtanszakán. „Nem voltam egészen sikertelen, de itt most nem részletezhető okok miatt mégsem kerültem be”, mesél arról, hogyan maradt mégis képletesen az eke szarva mellett.

Gyakorlati tapasztalatok

A sokféle kitérő és szárnyprobálgatás ellenére Hír József Gyula az egyetem után is hű maradt szakmájához. Először öt évig az ország keleti határán, Hencidán, majd utána az idősebb szülőkhöz közelebb, a pilisvörösvári termelőszövetkezetben vállalt munkát. Mindkét helyen nagyon szívesen dolgozott: Hencida kiváló hely volt arra, hogy a fiatal szakember a gyakorlatban is kipróbálja, alkalmazza az egyetemen tanultakat; ebben nagy segítségére voltak azok a parasztemberek, akik a földművelést nem könyvekből, hanem a gyakorlatból tanulták meg, és így nagyon sokat okulhattak tőlük, aki hajlandó volt figyelni rájuk.

A munkával, a csapattal a pilisvörösvári térségben is elégedett volt, de a politika közbeszólt. Összevontak több termelőszövetkezetet, és minden megváltozott: a szakmai munka és eredmények helyett a politikai megbízhatóság vált fontossá. Így aztán eljött onnan, és tett még egy kísérletet a mezőgazdaságban, de a kiválasztott

állami gazdaságban még erősebben érvényesültek a politikai erővonalak. „Nekem viszont mindig is az volt a meggyőződésem, hogy a politika és a mezőgazdaság nem egyeztethető össze; a búzatermés nem attól lesz jobb, hogy az agronómus milyen szépen éneklje az Internacionálét”, mesél nem kis malíciával akkori gondjairól.

Így hát 1983-ban búcsút intett a mezőgazdaságnak, és lett az Országos Érc- és Ásványbányák belső ellenőr, ahol 1988-ban már pénzügyi főmunkatársként dolgozott.

A nagy váltás

„Ez volt az a pillanat, amikor megint nyílt előttem egy lehetőség, és ismét érezhettem, hogy felülről valaki irányítja a dolgaimat. Hiszek az isteni gondviselésben: az ugyan nem óvja meg az embert minden bajtól-nyúgtól, de a lehetőségeket mindenki megkapja, és ha figyel, észreveheti a felülről kapott iránymutatást – csak hallgatni kell a szóra. Élni kell a szembefövő lehetőségekkel, mint ahogy élni kell azokkal az adottságokkal is, amelyek az embert irányítják”, vallja Hír József Gyula.

1988-ban a lehetőséget egy, a HVG-ben megpillantott álláshirdetés jelentette: az országban akkor megjelenő McDonald's „assistant purchasing manager”-t kerestek. „Erre megmozdult bennem valami. 38 éves vagyok, angolul tudok már a gimnázium óta, és ideje lenne váltanom, mert ez a langyos víz, amiben vagyok, már nem elégít ki, és amúgy sem látszik, merre lehetne tovább menni. Úgy éreztem, felülről noszogtatnak, hogy próbáljam meg”, mondja arról, mi indította a váltásra.

A több mint 40 jelentkező közül végül őt választották ki, és megkezdhette pályafutását az étteremláncnál (amelynek akkor persze még csak egyetlen egysége volt Magyarországon, Budapesten, a Régiposta utcában). „A munkám abból áll, hogy nyitás előtt, reggel fél hatkor leltároztam az étteremben, megnéztem, hogy mire van szükség, majd a vállalat központjában reggel nyolcig igyekeztem telefonon leadni mindazokat a rendeléseket, amelyekre aznap szükség lehetett”, emlékszik vissza a „daliás időkre” Hír József Gyula. (A sietségre azért volt szükség, mert a távközlési infrastruktúra akkori állapotában 8 óra után már szinte lehetetlen volt telefonálni; a kommunikáció legbiztosabb módját sok esetben a telex jelentette.)

Kis idő elteltével előrébb tudott lépni, és a teljes beszerzésért felelős lett; ennek részeként meg kellett szerveznie az éttermekbe való kiszállítást is. A logisztika a hősidőkben nem állt másból, mint egy kis raktárból a csomagolóanyagok és tisztítószerek számára, amiket egy öreg Barkaszszal vittek szét az éttermekbe. Az élelmiszer viszont direkt szállítással jutott el a termelőtől az

éttermekbe, de hamar megmutatkozott, hogy a hálózat bővülésével ez kezelhetetlen helyzetet fog eredményezni.

Nevezetes dátumok

A későbbi eseményekben érdemes figyelni a dátumokat, hívja fel figyelmünket jó előre Hír József Gyula. Az első ilyen dátum 1989. június 16. – az 1956-os mártírok újratemetésének napja. Ekkor járt először Magyarországon Andreas Rost úr, akinek a cége több országban végezte az étteremlánc ellátását. Hazánkba éppen azért hívta meg a McDonald's nemzetközi vezetősége, hogy tanácsaival segítse a magyar szervezet és a beszerzési vezető munkáját.

Az első találkozást még több követte: először egy szakmai látogatás Németországban (”elképesztett, amit ott láttam, mert az ilyenfajta, egyégesen kezelt, hatékonyan működő logisztika Magyarországon még ismeretlen volt”), majd novemberben – véletlenül – az Egyesült Államokban, a McDonald's központjában. A Chicago melletti szállodában folytatott, éjszakába nyúló beszélgetések eredménye az lett, hogy Andreas Rost meghívta Hír József Gyulát az akkor még csak tervezett magyar leányvállalata élére. „Azért is mondtam könnyen igent, mert olyan hozzáállást vártak tőlem, amit világszerte a magaménak vallottam. Alapvetően két dolgot kértek tőlem: a törvényesség és az üzleti tisztesség betartását, amelyek az én értékrendemnek az alapját is jelentik”, mesél az újabb váltás háttéréről.

A logisztika kiszervezéséről azonban még meg kellett győzni a McDonald's európai vezetését. A prezentációra a Nyugati pályaudvar mellett épített második magyar étterem megnyitásán került sor, ismét egy jeles napon: 1990. április 13-án nem egyszerűen péntek volt, hanem Nagypéntek. A hivatalos cégbejegyzés pedig november elsején – Mindenszentek napján – történt meg; az új vállalat, a Hungarorak Kft. a tényleges tevékenységét 1991. január 1-jén kezdte meg.

A többi, ahogy mondani szokták, már történelem. Az első raktár egy átalakított csirkefarm volt a budapesti Méta utcában, ahonnan 1996-ban költöztek ki jelenlegi telephelyükre, Gyálra (lásd korábbi cikkünket a Logisztikai Híradó 2006/05. számában). A Hungarorak már tavaly elnyerte a Logisztikai Kiválóság Díját (Logisztikai Híradó, 2007/06.), idén pedig vezetője lett az Év Logisztikai Menedzsere.

– *Első ránézésre úgy tűnik, hogy korábbi mezőgazdasági-közgazdasági munkái nem nagyon képzhetők fel arra a komplex feladatra, amit a hazai McDonald's-ok ellátása jelent. Hogyan birkózott meg a feladattal?*

– Jobban belegondolva, már a hencidai térszében is végeztem ilyen munkát, de fogalmam sem volt arról, hogy ezt logisztikának hívják. Hiszen amikor azt szerveztük, hogy egyetlen kombájn és teherautó se álljon, amikor azon gondolkodtunk, hogy melyik szállítmányt melyik malomba küldjük, melyik autó menjen a saját raktárunkba, hogy minél jobb legyen a kihasználtság, akkor klasszikus logisztikai feladatokat láttunk el. Vagyis a mezőgazdaságban szerzett ismeretek nagyon sokat segítettek, és a mai napig tudom hasznosítani az akkori tapasztalataikat.

– *Mennyire érinti a gazdasági válság a gyorséttermi láncokat és az ottani fogyasztási szokásokat?*

– Egyelőre nem látszik a hatása, és én bízom abban, hogy nem is veti vissza a forgalmat. A McDonald's mindig a legfontosabb ügyfél marad, de nem szabad megfeledkezni új lehetőségekről, partnerekről kereséséről. Abban a pillanatban, amikor egy cég megáll a fejlődésben, azonnal elindul visszafelé. Ha nem szerzünk más ügyfeleket, akkor nem tudjuk a szinergiákat hasznosítani, nem teremtjük meg azokat az előnyöket, amelyek egy cég fejlődésében a folyamatos előremenetelt biztosítják.

Nekünk a McDonald's mellett régi kapcsolataink vannak mozihálózatokkal, és egy újabb kis, de fontos lépésként sikerült ügyfélnek megnyernünk a hazánkban elsőként megnyílt Nordsee éttermet. Meghatározó szerep jut napi munkánkban az üzletfejlesztésnek.

– *Mit tart a magyar gazdaság legnagyobb bajának?*

– Sok mindenre rá lehet fogni a mostani válság kialakulását, és sok mindent ki lehet találni a kilábalás elősegítésére, de van egy nagyon egyszerű mérőszám, az „all-in-tax” mutató, vagyis a teljes adóterhelés 100 egységre vetítve. Az OECD számai szerint Magyarországon ez 70 százalék fölött van, ugyanakkor Németországban 46 százalék, Ausztriában és Csehországban 40 százalék, Szlovákiában 28 százalék körül. Vagy van egy másik mutató, a kézhez vett jövedelmek bruttó bérhez mért aránya. Ez Szlovákiában 78,6 százalék, Németországban 69,5 százalék, Magyarországon viszont 51,5 százalék.

Talán nem is csoda, hogy ilyen körülmények között, aki csak teheti, kikerüli az adót, elviszi a vállalkozását egy szomszéd országba. Ha pedig egy cég becsületesen, tisztán, „fehéren” csinál mindent – ahogyan mi is tesszük –, akkor drága lesz a működése, és romlanak a versenypozíciói.

– *És szűkebb területén, a logisztikában milyen bajokat lát?*

– Mindig előnt a méreg, ha azt hallom egy konferencián, hogy a logisztikai költségek csökkentésében látják a fejlődés lehetőségét. Ez

egyszerűen marhasági! Mielőtt valaki leszorítja a költségeit, először nézze meg, mik a realitások, milyen belső tartalékaik vannak a munka hatékonyabbá tételére; és így esetleg el lehet érni kedvezőbb költségeket, ár-érték arányt.

Arról nem is beszélve, hogy a költségek csökkentését általában a jogszabályok kárára teszik meg. Több mint kétszáz gépkocsivezetőt interjúváltunk meg az elmúlt három év alatt. Közülük összesen kettő (!) olyan jelentkező volt, akit korábbi munkahelyén fehéren alkalmaztak. Ez azt mutatja, hogy óriási bajok vannak ebben az ágazatban.

Ezekkel a módszerekkel valósággal rákényszerítik a cégeket az ügyeskedésre. Az üzemanyagmegtakarítást bérként kezelik, de a cég ez után nem fizet társadalombiztosítási járulékot, és a munkavállaló nyugdíj- és táppénzalapjába sem számít bele. Mi ez, ha nem a kommunizmusból itt maradt, átkos, káros örökség? De az utak mentén gombamód szaporodó „Raklap vétel-eladás” vállalkozások is többnyire csak a sofőrök illegális „keresetkiegészítését” szolgálják.

– *Őn hogyan tudja átadni saját morális és vezetési elveit kollégáinak?*

– A személyes példamutatáson kívül az segít a legtöbbet, ha mindenről őszintén beszélünk velük. Meg kell értetni, hogy mit miért követelünk meg, a feladata hogyan kapcsolódik a „nagy képhez”. Én nem azért utasítok valakit, hogy naponta ellenőrizze a rágcsálócsapdákat a raktárban, mert utálom őt, hanem azért, mert ez kell az érvényes élelmiszerbiztonsági normák betartásához, és ezt el is magyarázom a dolgozóknak.

Nálunk a cég etikai kódexe nem a polcnak készült. Kiadtuk egy kis füzetben (én is mindig magamnál hordok egyet), amit a felvételre esélyes jelölteknek is odaadunk, hogy olvassák át. Utána elbeszélgetünk vele, és megkérdezzük tőle: ezen

feltételek szerint akar-e a kollégánk lenni? Ha igen, Isten hozta; ha nem, Isten áldja.

– *És ez bevált?*

– Eddig kiválóan. Stabil, jó csapat dolgozik nálunk. Nem nézzük senkinek a szimpátiáit, pártállását: az a lényeg, hogy ugyanezeket az elveket vallja mindenki, és tisztességesen, becsületesen végezze a munkáját. Az 1991-ben kezdő 14 főből heten még mindig velünk dolgoznak. Egyikük beosztott könyvelőként kezdte, és most a cég főkönyvelője. Egy másik kollégám, akivel 11 éve dolgozom együtt raktárvezetőből lett a helyettesem és reménybeli utódom.

– *Elfoglaltságai mellett mennyi ideje jut a családra?*

– Mindenképpen szakítok időt a velük való együttlétre. Három és fél éves kislányom mindazt a boldogságot megadja nekem, amire világegyetemen vágytam, csodálatos feleségem pedig a szorgalmával és szeretetével teremt meg számomra azt a háttérrel, ami segít a munkám elvégzésében. Kiskunlacházán lakunk, a Duna és az erdők ölelésében, ahol igazán közelről élvezhetjük a természet nyugalmát és harmóniáját.

Hobbimmá vált, hogy a számomra kedves írók – Fekete István, Nyírő József, Kodolányi János – első kiadású műveit beszerezsem. Nincs még meg mind-egyik, de igyekszem bővíteni a könyvtárat, és remélem, hogy jut időm arra, hogy az ott halmozódó értékeket el is tudjam olvasni. Szeretek zenét is hallgatni; a műfaj másodlagos, a lényeg, hogy igényes zene legyen. Hasonlóan komoly gyűjteményem van komoly, igényes filmekből – és talán mondanom sem kell, hogy egyetlen CD vagy DVD sem másolt.

A fényképezés még az a hobbi, amire igyekszem időt szakítani. Különösen szívesen fotózom a magyarországi román kori és gótikus építészeti emlékeket, valamint a természetet bárhol, amerre járok. ☺

Schopp Attila